

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

14 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
TIMOFTI Vladimir
ALERGUȘ Constantin
MORARU Petru

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Djulieta Devder, de avocatul Constantinov V. și partea vătămată Sturza Andrei și de avocatul Istrate Anatolie și inculpatul Carajia Ion, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Anenii Noi din 26 iulie 2016 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016, în cauza penală privindu-l pe

CARAJIA Ion Tudor, născut la XXX, originar și domiciliat în XXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 29.04.2015 – 26.07.2016;

Instanța de apel: 18.08.2016 – 16.11.2016;

Instanța de recurs: 10.01.2017 – 14.02.2017.

Asupra recursurilor ordinare declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 26 iulie 2016 Carajia I. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 166 alin. (2) lit. d) Cod penal la 4 ani închisoare și în baza art. 352 alin. (3) lit. d) la 5 ani închisoare.

În conformitate cu art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulara parțială a pedepselor, lui Carajia I. i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 7 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 225 alin.(4) Cod de procedură penală, a fost admisă în principiu acțiunea civilă înaintată de Sturza A., urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond, *în fapt*, a constatat că Carajia I., la 03 decembrie 2014, aproximativ la orele 15:00, aflîndu-se în s. Speia, r-nul Anenii Noi, pe teritoriul GT „Sturza Andrei”, acționînd de comun acord cu două persoane neidentificate de

organul de urmărire penală, în scopul intimidării lui Sturza A. și pentru comiterea unei alte infracțiuni, ilegal l-au privat pe ultimul de libertate pe o perioadă de aproximativ 20 min., împiedicându-l să iasă din casa paznicului aflată pe teritoriul GȚ „Sturza Andrei”.

Ulterior, Carajia I., continuându-și acțiunile infracționale, la 03 decembrie 2014, aproximativ la orele 15:20, aflându-se în s. Speia, r-nul Anenii Noi pe teritoriul GȚ „Sturza Andrei”, acționând în calitate de administrator al SRL „Crismiana-com”, știind cu certitudine că prunele uscate depozitate pe teritoriul GȚ „Sturza Andrei”, nu-i aparțin, sub pretextul restituirii unei presupuse datorii în valoare de 7810 dolari SUA, pe care o avea Sturza A. față de el, considerând nejustificat că-și poate ridica datoria în mod arbitrar încălcând ordinea stabilită, în scopul restituirii datoriei presupuse, a acționat pe bunul său plac și samavolnic, fiind ajutat de persoane nestabilite de organul de urmărire penală, a încărcat într-un camion de model „Mercedes” cu n/î NS AP 458, 7150 kg de prune uscate, pe care le-a dus într-o direcție necunoscută, cauzându-i proprietarului Sturza A. o daună materială în proporții deosebit de mari, în valoare de 214 500 lei.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. 166 alin. (2) lit. d) Cod penal, *privațiunea ilegală de libertate a unei persoane, dacă acțiunea nu este legată de răpirea acesteia, comisă de mai multe persoane* și art. 352 alin.(3) lit. d) Cod penal *samavolnicia, adică exercitarea unui drept presupus în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, care a cauzat daune în proporții deosebit de mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către avocatul Istrate A. în comun cu inculpatul Carajia I., solicitând rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința lui Carajia I. pe ambele capete de acuzare, din motiv că în acțiunile acestuia nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În argumentarea apelului depus, avocatul Istrate A. a invocat că sentința de condamnare este ilegală și neîntemeiată din următoarele motive:

- instanța de fond nu a stabilit cert în acțiunile inculpatului Carajia I. toate elementele constitutive ale infracțiunilor incriminate acestuia prin rechizitoriu și anume existența laturii obiective și subiective;

- la începutul urmăririi penale partea vătămată Sturza A. nu a depus careva plângeri în adresa OUP privitor la faptul privării sale de libertate de către Carajia I. Despre circumstanțele presupusei privării Sturza A. a menționat abia la 07.04.2015, adică după 4 luni de la data comiterii infracțiunii, atunci când procurorul a dispus prin ordonanță pornirea procesului penal în baza art. 166 alin. (2) lit. d) Cod penal;

- în speța dată, Carajia I. la 03.12.2014 nu a comis careva acțiuni ce țin de privarea de libertate a lui Sturza A., aceștia au intrat benevol în căsuța paznicului unde au purtat o discuție privitor la relațiile de afaceri și datoriile existente între întreprinderile lor, iar Carajia I. nu a întreprins careva acțiuni care ar putea fi calificate drept privarea de libertate;

- instanța nu a indicat probele care justifică proporțiile deosebit de mari ale prejudiciului cauzat părții vătămate pe capătul de acuzare în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal;

- instanța trebuia să aprecieze relațiile stabilite între inculpat și partea vătămată ca fiind de natură civilă. Or, faptul existenței datoriei lui Sturza A. față de Carajia I. s-a confirmat prin însăși declarațiile părții vătămate Sturza A. și a soției acestuia Sturza Aliona;

- s-a reținut drept probă certificatul contabil semnat de partea vătămată, prin care se indică suma prejudiciului cauzat în mărime de 214 500 lei, însă aceasta nu a fost confirmată prin acte contabile primare, acte de achiziții, dări de seamă contabile, revizie contabilă sau revizia judiciară;

- prin recipisa eliberată de către Carajia I. cu certitudine s-a confirmat ridicarea de către acesta a 80 saci de prune uscate și nu 200 saci din GȚ „Sturza Andrei”. Astfel, cantitatea prunelor uscate ridicate era de 2220 kg, ceea ce se confirmă prin declarațiile martorilor Guțanu P. și Rusu I.;

- în privința lui Carajia I. organul de urmărire penală nu a pornit careva cauză penală în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, în conformitate cu prevederile art. 255, 274 Cod de procedură penală, motiv pentru care toate acțiunile de urmărire penală efectuate sunt ilegale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016, a fost admis apelul comun al avocatului Istrate A. și al inculpatului Carajia I., cu casarea parțială a sentinței, în partea individualizării pedepsei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care Carajia I. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 166 alin. (2) lit. d) Cod penal la 3 ani închisoare și în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal la 4 ani închisoare. În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal lui Carajia I. i-a fost stabilită pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial a pedepselor aplicate, de 5 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În baza art. 90 alin. (1) Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat, pentru o perioadă de probațiune de 3 ani.

5. Pentru a decide astfel, instanța de apel, în partea descriptivă a deciziei a menționat că prima instanță corect a statuat asupra stării de fapt și de drept, ajungând la concluzia justă despre vinovăția inculpatului pe ambele capete de acuzare, care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc prin ansamblul de probe din dosar.

Respectiv, prima instanță corect a respins poziția părții apărării, care a invocat faptul că în acțiunile inculpatului nu se întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. 166 și 352 Cod penal, solicitând achitarea inculpatului, or, la materialele cauzei penale au fost administrate suficiente probe pertinente și concludente prin care se atestă vinovăția lui Carajia I. în săvârșirea infracțiunilor nominalizate.

Mai mult, instanța de apel a menționat că, în conținutul sentinței contestate prima instanță a motivat în detaliu fiecare element constitutiv al componenței de infracțiuni incriminate inculpatului, just concluzionând că vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii de samavolnicie în proporții deosebit de mari este în legătură de cauzalitate cu infracțiunea de privare de libertate ilegală, manifestată prin faptul că Carajia I. deplasându-se la depozitul de prune a GȚ „Sturza Andrei”, la privat pe proprietar ilegal de libertate și samavolnic a încărcat în autocamion 7150 kg de prune, iar prin aceasta latura obiectivă și subiectivă a infracțiunii de samavolnicie a fost realizată.

Instanța a considerat că declarațiile lui Carajia I. precum că, dânsul n-ar fi comis fapte infracționale, nu corespund adevărului, fiind date de inculpat în scopul de a se eschiva de la răspunderea penală pentru faptele comise.

Instanța de apel a apreciat critic argumentele apelanților, reținând că, deși partea vătămată nu a depus o plângere separată în vederea privării de libertate, totuși acesta a declarat despre faptul că a fost ținut contrar voinței sale în vagonul paznicului în timp ce Carajia I. împreună cu alte persoane necunoscute încărcău sacii de prune uscate din depozitul său, fapt ce se confirmă prin raportul despre primirea informației prin telefon privind comiterea unei fapte ilicite din 03.12.2014, potrivit căruia Sturza A. a comunicat că în localitatea Speia, cet. Carajia I. în vederea recuperării unei datorii, l-a încuiat într-o vagonetă și a sustras aproximativ 200 saci de prune uscate. Declarații similare despre cele săvârșite au fost semnate în procesul-verbal de audiere a victimei din 03.12.2014.

La fel, nu a fost reținută ca veridică versiunea inculpatului cu privire la faptul că partea vătămată a fost alături de el în momentul încărcării camionului cu saci de prune uscate, deoarece se combate prin declarațiile părții vătămate Sturza A. și declarațiile martorilor Rusu I. și Pogreban A. Totodată, instanța de apel nu a considerat că acțiunile celor două persoane trebuie apreciate de sine stătător, întrucât aceștia au acționat în interesele lui Carajia I., comunicându-i părții vătămate că „*dacă vrea să fie bine să stea, că acuși Carajia I. vine*”, deci, persoanele necunoscute nu-i permiteau lui Sturza A. să iasă afară, oferindu-i astfel posibilitate inculpatului de a acționa liber în vederea săvârșirii infracțiunii de samavolniciei.

Instanța de apel nu a considerat ca întemeiat argumentul din apel precum că, instanța de fond urma să aprecieze relațiile stabilite între inculpat și partea vătămată ca fiind de natură civilă, deoarece faptul existenței datoriei lui Sturza A. față de Carajia I. se confirmă prin însăși declarațiile părții vătămate și a soției acestuia, care au specificat că în perioada anilor 2012-2015 au avut relații de afaceri cu Carajia I., tot ei au confirmat datoria față de inculpat pentru prunele procurate în baza convențiilor bilaterale. Astfel, în speța dată lipsește latura subiectivă a infracțiunii, caracterizată prin intenția directă a făptuitorului de a exercita un drept legitim sau presupus în mod arbitrar și prin încălcare a ordinii stabilite. În acest sens, s-a reținut concluzia primei instanțe care a specificat că, prezența unei presupuse datorii, nu oferă dreptul inculpatului de a-și revendica careva bunuri care i-ar aparține samavolnic, prin încălcarea legislației care reglementează raportul juridic litigios.

La fel, au fost respinse, ca nefondate, alegațiile apelanților precum că, instanța de fond incorect a statuat asupra agravantei *cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari* în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, întrucât prima instanță a apreciat că acesta se confirmă prin certificatul contabil al GȚ „Sturza Andrei”, prin care s-a evaluat suma prejudiciului în mărime de 214500 lei și prin certificatul eliberat de SC „Piața Verde” SRL, în care este indicat prețul unui kg de prune de 40-50 lei.

Argumentul invocat în cererea de apel precum că, prin recipisa eliberată de către Carajia I. cu certitudine se confirmă ridicarea de către acesta a 80 saci și nu 200 saci din GȚ „Sturza Andrei”, astfel, cantitatea prunelor uscate este de 2220 kg, nu poate fi reținut ca veridic de către instanța de apel, or, în acest sens prima instanță corect a remarcat că, potrivit declarațiilor părții vătămate, Carajia I. singur a întocmit recipisa, în momentul când era privat

de libertate în vagonul paznicului, el nu a semnat recipisa și nici nu a scris-o. Or, recipisa întocmită de către Carajia I. nu a fost contrasemnata de către Sturza A., ce se datorează faptului că, acesta nu a participat în momentul încărcării sacilor cu prune uscate în camionul inculpatului, nu a participat la numărarea sau cântărirea sacilor și prin urmare nu cunoștea despre numărul total al sacilor luați din depozitul său. Totodată, potrivit declarațiilor părții vătămate și a martorilor oculari, Sturza A. a efectuat inventarierea depozitului cu prune doar după ce Carajia I. a plecat. Conform certificatului contabil al GȚ „Sturza Andrei”, în urma calculelor efectuate s-a constatat că au fost sustrași 40 saci a câte 22 kg și 165 saci a câte 38 kg, în total 205 saci, în cantitatea de 7150 kg de prune uscate.

Cu privire la pedeapsa stabilită inculpatului, instanța de apel a consemnat că instanța de fond incorect a aplicat prevederile art. 7, 75 Cod penal, nu a ținut cont de limitele de pedeapsă prevăzute de lege, iar pedeapsa sub formă de închisoare cu executare este una mult prea aspră și neproportională faptelor comise, ținând cont că partea vătămată Sturza A. într-adevăr avea o datorie față de inculpatul Carajia I., iar ultimul a solicitat de mai multe ori restituirea sumei datorate, ce a generat întoarcerea datoriei de către Carajia I. într-un mod samavolnic, iar în momentul când Sturza A. a fost privat de libertate în vagonul paznicului de către alte două persoane care nu-i permiteau să părăsească vagonul, inculpatul nu era prezent.

Reieșind din aceste considerente, precum și avînd în vedere lipsa circumstanțelor agravante în prezenta cauză, instanța de apel a ajuns la concluzia că, este echitabilă și rațională aplicarea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunile normelor penale incriminate, stabilindu-i lui Carajia I. o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

6. Nefiind de acord cu soluția pronunțată de instanța de apel, procurorul, avocatul Constantinov V. și partea vătămată Sturza A. și avocatul Istrate A. și inculpatul Carajia I., au declarat recursuri ordinare.

6.1. Procurorul în cererea de recurs solicită casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței de condamnare în privința lui Carajia I.

Partea acuzării consideră că, instanța de apel, verificînd cauza sub aspectul legalității pedepsei penale, urma să dea răspuns dacă aceasta a fost aplicată de către instanța de fond în limitele prevăzute de lege avîndu-se în vedere nu numai sancțiunea normei penale speciale, dar și toate prevederile ce reglementează pedeapsa penală și individualizarea acesteia. Prin urmare, recurentul consideră că, la aplicarea pedepsei inculpatului pentru infracțiunile săvîrșite, instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal, incorect ajungînd la concluzia despre stabilirea unei pedepse non-privative de libertate în privința lui Carajia I.

De altfel, infracțiunile săvîrșite de inculpat atentează la relațiile sociale cu privire la libertatea fizică a persoanei și la exercitarea drepturilor subiective în strictă conformitate cu legea, iar aceste drepturi au o semnificație profundă ce presupune năzuința persoanei de a fi stăpînul propriului destin.

Constatarea eronată de către instanța de apel, s-a mizat pe circumstanțe ce reiese din personalitatea inculpatului, care însă nu pot substitui acel fapt că, Carajia I. a săvîrșit două infracțiuni, una dintre care face parte din categoria celor grave, acțiunile samavolnice ale

acestui au fost urmate de cauzarea daunelor în proporții deosebit de mari.

În acest context, procurorul menționează că decizia adoptată de instanța de apel, în partea motivării stabilirii pedepsei contravine prevederilor din art. 394 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, deoarece nu cuprinde motivele de aplicare a unei pedepse mai ușoare decât cea stabilită de prima instanță și motivele de aplicare a pedepsei cu suspendare condiționată a executării ei.

În drept, recurentul își întemeiază recursul pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală.

6.2. Partea vătămată Sturza A. de comun cu avocatul Constantinov V. au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel solicitând casarea acesteia și menținerea sentinței în privința lui Carajia I.

În opinia recurenților, în procesul judecării apelului, s-a apreciat corect că prima instanță, judecând cauza, a stabilit cert și just circumstanțele de fapt și de drept, însă a aplicat greșit principiul individualizării pedepsei, adică prevederile art. 7 și 75 Cod penal. Colegiul penal a ajuns la concluzie că instanța de fond nu a ținut cont de pericol social al faptelor comise, de împrejurările în care aceasta a fost comisă, poziția procesuală a inculpatului și personalitatea acestuia. În scopul reparării erorilor instanței de fond, Curtea de Apel Chișinău a dat o altă interpretare a normelor de drept menționate mai sus și, prin prisma prevederilor pct. 11) al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.16 din 31.05.2004 *„Cu privire la aplicare în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale”* a ajuns la concluzie că pedeapsa aplicată este neproportională faptelor comise, iar corectarea inculpatului este posibilă și prin aplicarea față de acesta a unei pedepse cu suspendarea condiționată.

În opinia recurenților, instanța de apel a dat o altă interpretare principiului individualizării pedepsei penale, care la momentul actual se conține în Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.8 din 11.11.2013 *„Privind unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale”* prin pct. 19 a fost abrogată Hotărârea nr.16 din 31.05.2004. Astfel, la momentul adoptării deciziei instanța de apel a interpretat cadrul legal în baza unui act explicativ nevalabil, din care cauză interpretarea respectivă la fel este lipsită de suport legal.

Reieșind din prevederile Hotărârii Plenului nominalizate supra pentru atenuarea pedepsei în ordinea art. 78 Cod penal, până la pedeapsa minimă stabilită de articolul respectiv, este nevoie să existe un cumul de circumstanțe atenuante prevăzute de art. 76 Cod penal. Instanța de apel nu a ținut cont de restricția menționată și a modificat pedeapsa penală spre micșorarea sancțiunii stabilite de dispozitivul norme penale până la minimum.

Pe de altă parte, recurenții susțin că instanța de apel a constatat că instanța de fond corect și sub toate aspecte a elucidat situația de fapt, adică s-a confirmat că părții vătămate i-a fost cauzat un prejudiciu material prin acțiunile inculpatului, care ilegal l-a privat de libertate pe Sturza A. pe o perioadă de aproximativ 20 min. și samavolnic a purces la încălcarea mărfii într-un camion. Totodată, bazându-se pe aceasta a dispus suspendarea executării pedepsei în privința lui Carajia I., ceea ce denotă comiterea erorilor de drept material, din care cauză să solicite anularea deciziei cu menținerea sentinței.

6.3. Avocatul Istrate A., de comun cu inculpatul, solicită casarea sentinței și deciziei instanței de apel, cu dispunerea achitării lui Carajia I., pe ambele capete de acuzare.

Recurenții susțin că, atât instanța de fond, cât și cea de apel urma să ia act de declarațiile părții vătămate Sturza A., care sunt contradictorii, nu sunt în coraport cu materialele cauzei și contravin declarațiilor martorilor audiați. Instanțele incorect au stabilit existența în acțiunile lui Carajia I. a componentelor de infracțiuni prevăzute de art. 166 alin. (2) lit. d) Cod penal și art.352 alin. (3) lit. d) Cod penal.

De asemenea, partea apărării consideră că la examinarea cauzei instanțele nu au stabilit, cu certitudine, în acțiunile lui Carajia I. elementele constitutive ale infracțiunilor incriminate prin rechizitoriu acestuia, și anume existența laturii obiective și subiective. Procurorul nu a prezentat, iar instanța de judecată nu a administrat careva probe certe și incontestabile ce ar confirma că Carajia I. a participat s-au a comis careva acțiuni în vederea privării de libertate a părții vătămate, sau că a acționat intenționat în mod arbitrar întru recuperarea datoriei pretinse în sumă de 7810 dolari SUA pe care o avea Sturza A. față de el și samavolnic a încărcat într-un camion 7150 kg de prune uscate.

La începutul urmăririi penale partea vătămată Sturza A. nu a depus careva plângeri privitor la faptul privării sale de libertate de către Carajia I., iar despre circumstanțele presupusei privării de libertate Sturza A. a menționat abia la 07.04.2015, adică după 4 luni de la comiterea infracțiunii, atunci când procurorul a și dispus prin ordonanță intentarea procesului penal în baza art. 166 Cod penal.

Instanța de judecată urma să rețină că, latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 166 Cod penal, se consideră fapta prejudiciabilă alcătuită din acțiuni exprimate în privarea ilegală a victimei de libertate. Privarea ilegală de libertate prezumă împiedicarea victimei de a se deplasa contrar voinței sale, de a-și alege liber locul aflării, de a comunica cu alte persoane. Privarea ilegală de libertate poate fi comisă printr-o acțiune concretă a făptuitorului, prin constrângere fizică, având ca urmare imposibilitatea victimei de a se deplasa ori de a acționa conform voinței și intereselor sale. Latura subiectivă a infracțiunii nominalizate se exprimă prin vinovăție sub formă de intenție directă.

În speță, Carajia I. la 03.12.2014 nu a comis careva acțiuni ce țin de privarea de libertate a lui Sturza A., întrucât aceștia au intrat benevol în căsuța paznicului unde au purtat o discuție privitor la relațiile de afaceri și datoriile existente între întreprinderile lor, ceea ce se confirmă de însăși partea vătămată, care fiind interogat în instanța de judecată a declarat că la 03.12.2014 el împreună cu Carajia I. a intrat în vagon să vorbească privitor la relațiile lor de afaceri.

Astfel, în circumstanțele expuse supra, recurenții consideră că în acțiunile inculpatului Carajia I. lipsește fapta infracțională. Totodată, în speța dată lipsește latura subiectivă a infracțiunii caracterizată prin intenția directă a făptuitorului de a exercita un drept legitim sau presupus în mod arbitrar și prin încălcare a ordinii stabilite.

Partea apărării mai invocă și faptul că, instanțele greșit au evaluat suma prejudiciului cauzat în mărime de 214500 lei părții vătămate, făcând trimitere la certificatul contabil eliberat de GT „Sturza Andrei”, semnat de însăși partea vătămată și soția acestuia precum și certificatul eliberat de SC „Piața Verde” SRL în care prețul unui kg de prune este indicat de

40-50 lei. Mai mult ca atât, instanța nu a reținut că, în certificatele în baza căruia a fost apreciată suma pagubei sunt indicate prețurile prunei cu sau fără sâmburi. Astfel, probele expuse supra prezentate de către procuror și examinate de care instanța de judecată nu conțin informații certe și veridice despre vinovăția lui Carajia I. în comiterea infracțiunii imputate. În baza acestor probe pot fi trase mai multe concluzii opuse, care denotă imposibilitatea punerii acestora la baza unei sentințe de condamnare.

Sentința de condamnare contestată este criticabilă și sub aspectul încălcării normelor de procedură și a normelor și principiilor fundamentale prevăzute de legislația procesual penală cât și a legislației internaționale, remarcându-se că instanța de fond a încălcat principiul contradictorialității, dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

De asemenea, apărarea consideră că, în privința inculpatului Carajia I. organul de urmărire penală nu a pornit cauză penală în baza art.352 Cod penal, după cum este stipulat în art. 255, 274, 275 Cod de procedură penală, motiv pentru care toate acțiunile de urmărire penală efectuate sunt ilegale. În acest sens se consemnează că, organul de urmărire penală a încălcat principiul contradictorialității în procesul penal prevăzut de art. 24 Cod de procedură penală, precum și dreptul inculpatului la apărare.

În recurs se mai evidențiază de părți că, prin ordonanța de recunoașterea în calitate de bănuț din 21.01.2015, Carajia I. a fost recunoscut în calitate de bănuț în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (5) Cod penal și nu a infracțiunii prevăzute de art.352 alin.(3) lit. d) Cod penal. La fel, instanțele nu s-au expus și asupra sacilor de prune ridicați la 31.01.2015 din gospodăria lui Carajia I., care au fost anexați la materialele cauzei în calitate de corpuri delictive și ulterior vândute de Sturza A.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, partea vătămată și avocatul acesteia Constantinov V. au depus referință privitor la opinia asupra recursului ordinar declarat de către inculpat, menționând că acesta urmează a fi respins, iar recursul procurorului admis, cu menținerea sentinței de condamnare în privința lui Carajia I.

8. Judecând recursurile ordinare, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit conchide că acestea urmează a fi admise, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La caz, sunt declarate trei cereri de recurs ordinar depuse de: procuror, partea vătămată și apărătorul acestuia, inculpat și avocatul său, drept urmare în contextul ce urmează Colegiul penal lărgit, cumulându-le, se va referi asupra acestora, punctînd toate considerentele de fapt și de drept care au stat la baza adoptării soluției de admitere în privința lor.

În drept, soluția instanței de recurs se fundamentează pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecînd recursurile instanța este în drept să le admită, cu casarea totală a hotărîrii atacate și cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, cînd eroarea admisă nu poate fi corectată de instanța de recurs la această etapă a procedurilor. Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci cînd se constată comiterea unei erori de drept, care a avut drept consecință adoptarea unei hotărîri nemotivate.

Or, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat. În același context, se relevă că, potrivit art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel, sînt următoarele: dacă fapta reținută a fost săvîrșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală. În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile nominalizate supra, hotărîrea instanței de apel urmează a fi desființată, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Sub un alt aspect, se menționează că instanța este obligată de a-și motiva hotărîrea, aceasta face parte din setul de garanții stabilite de Curtea Europeană pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a statuat că o hotărîre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal. (*Suominen c. Finlandei* (2003) §37, *Kuznetsov și alții c. Rusiei* (2007) §85)

Avînd în vedere cele expuse și analizînd decizia instanței de apel, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea soluției de admitere a apelului declarat de partea apărării, nu a respectat întocmai prevederile enunțate supra, ignorînd exigențele legii penale și procesual-penale în aspectul motivării chestiunii de individualizare a pedepsei, iar la baza acestei concluzii stau următoarele circumstanțe de fapt.

În primul rînd urmează a se consemna că, după ce prima instanță a dispus condamnarea inculpatului pe ambele capete de acuzare imputate acestuia în baza art. 166 și 352 Cod penal stabilindu-i o pedeapsă, prin prisma art. 84 alin. (1) Cod penal, sub formă de 7 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis, instanța de apel, verificînd temeinicia și legalitatea sentinței, a conchis asupra casării parțiale a acesteia, în partea individualizării pedepsei și pronunțarea unei noi hotărîri prin care Carajia I. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 166 alin. (2) lit. d) Cod penal la 3 ani închisoare și în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal la 4 ani închisoare. În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal lui Carajia I. i-a fost stabilită pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial a pedepselor aplicate, de 5 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării acesteia pe un termen de probațiune de 3 ani.

În partea descriptivă a deciziei instanței de apel și anume la stabilirea pedepsei s-au menționat următoarele: „***Colegiul Penal consideră că, instanța de fond nu a individualizat exhaustiv în temeiul art. 7, 75 Cod penal pedeapsa penală stabilită inculpatului Carajia I., iar pedeapsa sub formă de închisoare cu executare este una mult prea aspră și neproportională faptelor comise, ținînd cont că partea vătămată Sturza A. într-adevăr avea o datorie față de inculpatul Carajia I., iar ultimul a solicitat de mai multe ori restituirea***

sume datorate, ce a generat întoarcerea datoriei de către Carajia I. într-un mod samavolnic, iar în momentul când Sturza A. a fost privat de libertate în vagonul paznicului de către alte două persoane care nu-i permiteau să părăsească vagonul, inculpatul nu era prezent.”

Prin urmare, avînd la bază cele ce preced, Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel greșit și-a motivat soluția de individualizare a pedepsei în privința inculpatului și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept în această cauză, formulînd niște concluzii contradictorii.

Așadar, din partea motivantă a deciziei se constată că instanța de apel, pe de o parte a conchis asupra vinovăției inculpatului în baza art. 166 și 352 Cod penal menționînd că infracțiunea de samavolnicie în proporții deosebit de mari a fost comisă în legătură de cauzalitate cu infracțiunea de privare de libertate ilegală a părții vătămate, manifestată prin faptul că Carajia I. deplasându-se la depozitul de prune a GT „Sturza Andrei”, la privat pe proprietar ilegal de libertate și samavolnic a încărcat în camionul său 7150 kg de prune, iar pe de altă parte, tot instanța de apel, expune că pedeapsa sub formă de închisoare stabilită de prima instanță este una mult prea aspră și neproportională faptelor comise, ținînd cont că partea vătămată Sturza A. într-adevăr avea o datorie față de inculpatul Carajia I., iar ultimul a solicitat de mai multe ori restituirea sumei datorate, ceea ce a generat întoarcerea datoriei de către Carajia I. într-un mod samavolnic, iar în momentul când Sturza A. a fost privat de libertate în vagonul paznicului de către alte două persoane care nu-i permiteau să-l părăsească, inculpatul nu era prezent.

Respectiv, instanța de apel a formulat în decizia sa concluzii care nu se conciliază și nu pot fi menținute de instanța de recurs, întrucît în prima parte a deciziei instanța l-a găsit vinovat pe Carajia I. de comiterea infracțiunilor de samavolnicie și privare ilegală de libertate, iar în partea finală a aceleiași decizii a ajuns la conchiderea că pedeapsa stabilită inculpatului de către prima instanță urmează a fi redozată, cu suspendarea condiționată a executării acesteia, din motiv că într-adevăr partea vătămată avea o datorie față de inculpat, pe care nu i-a întors-o, iar acțiunile infracționale comise de inculpat au fost îndreptate spre întoarcerea acestei datorii, mai mult ca atît, s-a menționat și faptul că, la comiterea infracțiunii prevăzute de art. 166 Cod penal, Carajia I. nici nu a fost prezent, iar Sturza A. a fost privat de libertate de către alte două persoane, neidentificate de organul de urmărire penală.

Or, raționamentele instanței de apel în partea ce ține de aplicarea unei pedepse mai blînde față de Carajia I., sunt inadmisibile și nu pot fi menținute de instanța de recurs fiindcă latura obiectivă a infracțiunii de samavolnicie prevăzută de art. 352 Cod penal presupune exercitarea unui drept legitim în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, altfel acțiunile inculpatului urmau a fi încadrate în altă componență de infracțiune.

Pe de altă parte, Colegiul penal lărgit nu poate achiesa nici la considerentele expuse de instanța de apel privitor la aceea că Carajia I. nu a fost prezent în momentul cînd Sturza A. a fost privat de libertate în vagonul paznicului de către alte două persoane, or în atare circumstanțe este inadmisibilă condamnarea ultimului în baza art. 166 Cod penal.

Subsidiar la cele consemnate, instanța de recurs ține să evidențieze faptul că, corect instanța de apel a statuat asupra următoarelor circumstanțe:

„Colegiul Penal apreciază ca incorectă stabilirea de către prima instanță a circumstanței agravante săvârșirea infracțiunii de către o persoană care a săvârșit fapte similare anterior, prevăzută de art. 77 alin. (1) lit. a) Cod penal, or potrivit pct. 11) al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 16 din 31.05.2004 „Cu privire la aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale” nu poate fi recunoscută drept circumstanță agravantă săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a mai săvârșit o infracțiune, dacă antecedentele penale au fost stinse.”

Respectiv, pe cale de consecință, toate acestea au conturat opinia Colegiul penal lărgit că, în cauza supusă judecării, la etapa examinării apelului instanța a admis erorile de drept prevăzute de pct. 6) și 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, iar decizia instanței urmează a fi casată integral, cu remiterea cauzei la rejudecare.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În temeiul art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Djulieta Devder, de avocatul Constantinov V. și partea vătămată Sturza Andrei și de avocatul Istrate Anatolie și inculpatul Carajia Ion, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016, în cauza penală privindu-l pe Carajia Ion Tudor, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 14 martie 2017.

Președinte

URSACHE Petru

Judecători

NICOLAEV Ghenadie

TIMOFTI Vladimir

ALERGUȘ Constantin

MORARU Petru